

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Relanceplan Vlaamse Veerkracht, projectnummer VV018
- Transitiepunten in Vlaanderen
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

De Vlaamse Regering en de Vlaamse sociale partners zijn vastberaden om de gevolgen van de coronacrisis op de arbeidsmarkt aan te pakken vanuit een veerkrachtige en inclusieve arbeidsmarkt. Daarom zetten ze hun schouders onder een ambitieus akkoord dat Vlaanderen zo snel mogelijk aan de top van Europa kan brengen. Daarbij wordt alles op alles gezet om de werkzaamheidsgraad terug op peil te laten komen richting 80%. Het relanceplan 'Vlaamse Veerkracht' en het VESOC akkoord 'Alle hens aan dek' omvatten dan ook topprioriteiten voor een krachtige, duurzame relance en transformatie van de Vlaamse arbeidsmarkt. De uitrol van transitiepunten kadert in deze relanceplannen en draagt bij aan één van de doelstellingen van de beleidsnota Werk en Sociale Economie 2019-2024.

De opdracht kadert specifiek in het Vlaamse relanceplan 'Vlaamse Veerkracht', waarbij de 'Transitiepunten' deel uitmaken van het globale project VV018 'Opleidingsoffensief arbeidsmarkt'. De opdracht kadert tevens in één van de prioriteiten van het VESOC akkoord 'Alle hens aan dek', met name 'Een opleiding- en loopbaanoffensief': maatregelen om een versnelling te realiseren in levenslang leren en om meer Vlamingen via opleiding, omscholing en (her)oriëntering te versterken in hun loopbaan.

Transitiepunten ondersteunen werkgevers en werknemers in hun werk naar werk vraagstukken. In eerste instantie is dat informeren en sensibiliseren over de vele mogelijkheden en trajecten om te anticiperen op overschotten aan arbeidspotentieel, die elders in de regio van pas kunnen komen. Daarnaast kunnen ook andere acties die de weg voorbereiden voor werk naar werk transitie opgenomen worden door het ecosysteem van een transitiepunt: competentiechecks, workforceplanning, duurzaam loopbaanbeleid, ... Dit alles moet er toe leiden dat een goede (her)allocatie van arbeidspotentieel plaatsvindt binnen een regionaal ecosysteem, zonder dat deze transitie moet verlopen via de werkloosheidsverzekering.

Het pro-actief nadenken over werk naar werk transitie is nog niet verankerd in de bedrijfscultuur in Vlaanderen, daarom is er eerst en vooral nood aan sensibilisering en informatie verschaffen over dit thema. VDAB wil hiervoor samenwerken met verschillende partners. Er wordt daarom een subsidie-oproep gelanceerd voor de oprichting van een aantal transitiepunten in Vlaanderen. Deze transitiepunten zullen in een lokale context werkgevers en werknemers ondersteunen met hun vragen en begeleiding rond werk naar werk transitie. VDAB zal samen met VLAIO de coördinatie opnemen en mee de transitiepunten voeden met de nodige kennis en expertise, onder meer door de ontwikkeling van een website specifieke gericht op werk-naar-werk vraagstukken.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- Advies SERV 27/06/2022 met betrekking tot de Transitiepunten
- Het ongunstig advies van de inspectie van financiën van 29/07/2022.
- Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting van XX.
- Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor bestuurszaken van XX

2. INHOUD

SITUERING

Levenslang leren en het creëren van een leercultuur op en naast de werkvloer zijn prioriteiten die al lang op de beleidsagenda in Vlaanderen staan. In de beleidsnota 2019-2024 Werk en Sociale Economie staat dat de komende jaren maatschappelijke transformaties zoals digitalisering, vergroening, vergrijzing en migratie een impact hebben op Vlaanderen met grote uitdagingen op de arbeidsmarkt tot gevolg. Jobs zullen veranderen, verdwijnen en nieuwe jobs zullen worden gecreëerd. Een sterke leercultuur en een hogere deelname aan levenslang leren is daarom belangrijk voor de wendbaarheid en veerkracht van werkenden en ondernemingen. Werkenden die inzetten op leren, zullen ook beter met deze transitie kunnen omgaan. Daarnaast zal de aanhoudende arbeidsmarktkrapte ook niet meteen afnemen.

Uit een analyse van het Departement Werk en Sociale Economie en het Steunpunt Werk in 2020 , blijkt dat in Vlaanderen 42% van de volwassenen niet gemotiveerd is om een opleiding te volgen. Uit het meest recente onderzoek naar competenties in Vlaanderen door de OESO (2019) blijkt dat Vlaanderen in toenemende mate een competentietekort ervaart in diverse technische en wetenschappelijke beroepen als ook in de gezondheidszorg en in het onderwijs. De uitdaging is groot, niet alleen omdat in Vlaanderen de vraag naar arbeid groter is dan het aantal mensen dat beschikbaar is om te werken, maar ook vanwege de bestaande om- en bijscholingscultuur. Het percentage van de beroepsbevolking dat deelneemt aan levenslange leertrajecten in Vlaanderen ligt iets onder het OESO gemiddelde en ver achter de koplopers waaronder de Scandinavische landen en Nederland. Uit het OESO-onderzoek blijkt dat motivatie een belangrijke factor is. Vier op de vijf Vlamingen is niet gemotiveerd een opleiding te volgen. Een van de oorzaken (naast persoonlijke redenen, tijdsdruk etc.) daarvoor is dat Vlamingen vrij lang bij dezelfde werkgever werken, gemiddeld 11 jaar.

Loopbaanmobiliteit is belangrijk voor de inzetbaarheid en loopbaanzekerheid van werkenden. Op een vlotte manier transitie kunnen en willen maken is belangrijk voor een duurzame loopbaan. Op deze manier is er een betere matching tussen aanbod van en vraag naar talent wat zowel voordelig is voor werknemer, werkgever en de maatschappij.

ONTWIKKELING CONCEPT TRANSITIEPUNTEN

////////////////////////////////////

Van april 2021 t/m december 2022 loopt er een eerste pilootproject 'CareerFlow' binnen VDAB om werk naar werk transities te ondersteunen. Het onderzoekscentrum HIVA KU Leuven voerde een tussentijdse evaluatie uit van dit project. Enkele bevindingen:

- het blijft belangrijk om te sensibiliseren en draagvlak te creëren binnen bedrijven (naar werkgever en werknemer)
- er is nood aan intern HR-beleid in bedrijven dat loopbaanontwikkeling bespreekbaar maakt
- er is nood aan een degelijk juridisch kader
- niet enkel vertrekken vanuit overtal, ook belangrijk om vanuit krapte te kijken naar werk-werk transities

VDAB voerde daarnaast een stakeholderanalyse uit eind 2021. Daarin werd gewezen op het belang om nog meer in te zetten op duurzame loopbanen en inzetbaarheid werknemers, transities naar aanleiding van digitalisering en vergroening te ondersteunen, voldoende aandacht te hebben voor competentiedenken en de informatie met betrekking tot werk naar werk transities te bundelen. Verder werd ook in mei 2022 het concept van de transitiepunten voorgelegd aan de SERV ter advies. Zij brachten in dit advies volgende aandachtspunten naar voren:

- belangrijk om de meest kwetsbare sectoren, werkgevers en werknemers te bereiken
- transitiepunten moeten mee sensibiliseren en informeren over competentiechecks
- nood aan stuurgroep op Vlaams niveau met sociale partners
- transitiepunten inrichten daar waar vraag naar jobmobiliteit groot is
- belangrijk om alle info m.b.t. werk naar werk transities centraal te bundelen
- belang van draagvlak te creëren binnen een onderneming via sociaal overleg
- verder wegwerken van hindernissen die werk naar werk transities in de weg staan

Tot slot organiseerde VDAB op 5 juli 2022 een klankbordgroep over de Transitiepunten waarin verschillende partners input deden. Met al deze aandachtspunten/aanbevelingen werd rekening gehouden in de ontwikkeling van voorliggend concept.

CONCEPT TRANSITIEPUNTEN

Een transitiepunt is gericht op de transitievragen van de werkgever en werknemer: een duurzaam loopbaanbeleid en loopbaanperspectief staan voorop. Het punt is een partnerschap waar expertise en kennis rond de verschillende aspecten van transitievragen samen worden gelegd om een oplossing te voorzien op maat van de werkgever en werknemer.

De dienstverlening die nodig is om transitievragen van werkgevers en werknemers te begeleiden is erg divers en bevindt zich bij verschillende actoren. Daarom is het noodzakelijk dat een transitiepunt ondersteuning krijgt vanuit een breed netwerk om zowel expertise als draagvlak te vergroten. De transitiepunten zijn regionale partnerschappen, gecoördineerd door een neutrale actor, waarin een minimale expertise moet aanwezig zijn: bv. juridische kennis omtrent transities, zicht op opleidingsaanbod, zicht op noden van de arbeidsmarkt, kennis rond bereik van werkgevers en werknemers, kennis rond loopbaanpaden,... Mogelijke (netwerk)partners zijn vakbonden, opleidingsverstrekkers, sectorfondsen, werkgeversvertegenwoordiging, HR-dienstverleners, sociale secretariaten, ...

Transitiepunten worden bij voorkeur ingebed in bestaande ecosystemen. Ze richten zich op bepaalde clusters waar een economische bedrijvigheid is en waar de vraag naar jobmobiliteit groot is, zoals de haven, logistieke clusters rond havens, bedrijventerreinen, cluster van bepaalde productiebedrijven met soortgelijke profielen, de luchthavens...

Transitiepunten ondersteunen werkgevers en werknemers in hun werk naar werk vraagstukken. Naast het begeleiden van de transitietrajecten, is ook het informeren en sensibiliseren een belangrijke taak. Daarnaast kunnen ook andere acties die de weg voorbereiden voor werk naar werk transities

//

- (1) de nieuw te ontwikkelen werking zich nog in een experimentele fase bevindt;
- (2) het dienstverleningslandschap nog deels dient gevormd te worden;
- (3) VDAB op basis van de te subsidiëren projecten tot nieuwe inzichten wil komen over de meest doelmatige aanpak van dergelijke dienstverlening. Deze dienstverlening wordt na afloop van het project immers geïnternaliseerd.

Daarnaast stelt de Inspectie ook de vraag of de looptijd van de subsidieoproep voldoende lang is om de projecten tijdig te kunnen evalueren. Er heerst een bezorgdheid dat na afloop er een verlening zal gevraagd worden voor wat betreft de tijdelijke personeelsleden. Met voorliggend voorstel zoekt VDAB evenwel congruentie met de binnen de Vlaamse Regering afgesproken koppennorm, waarvan de finale resultaten worden afgerekend op 31 december 2024. Om de congruentie met deze afspraak in stand te houden engageert VDAB zich om de evaluatie van het project binnen de beschikbare capaciteit te voorzien, en desgevallend de verworven expertise te documenteren en te internaliseren. Aangezien VDAB de nodige expertise doorheen de opdracht zal verwerven en internaliseren, zal er na 2024 geen extra capaciteit en/of budget worden gevraagd voor deze opdracht. Het gaat hier wel degelijk om een tijdelijk en experimenteel project.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De opdracht kadert specifiek in het Vlaamse relanceplan ‘Vlaamse Veerkracht’, waarbij de transitiepunten deel uitmaken van het globale project VV018 ‘Opleidingsoffensief arbeidsmarkt’. De opdracht draagt tevens bij aan één van de topprioriteiten van het VESOC akkoord ‘Alle hens aan dek’, met name ‘Een opleiding- en loopbaanoffensief: maatregelen om een versnelling te realiseren in levenslang leren en om meer Vlamingen via opleiding, omscholing en (her)oriëntering te versterken in hun loopbaan’. Eén van de acties binnen dit akkoord betreft het inzetten op competentiechecks, -coaching, -versterking en transitiepunten waar een budget van in totaal 25 miljoen euro voor is voorzien.

De opdracht ‘Transitiepunten’ is hiervan een deelactie met een voorzien budget van 5 miljoen euro. 1 miljoen euro is ingezet voor het lopende pilootproject ‘CareerFlow’. Een project dat ondertussen wordt gefinancierd via ESF. Voor de subsidieoproep ‘Transitiepunten’ wordt dus 4 miljoen euro opgevraagd. Naast de uitrol van transitiepunten bestaan de andere deelacties uit het inzetten op competentiechecks in Vlaamse ondernemingen en voor werknemers waar telkens 10 miljoen euro voor voorzien is.

Samenvattend heeft dit project een budgettaire weerslag van 4.000.000 euro VAK/VEK voor de begrotingsjaren 2022 - 2024. Hierin zit vervat:

- subsidieoproep voor de transitiepunten voor een bedrag van 2.950.000 euro.
- tijdelijke aanstelling (van 1/1/2023 t/m 31/12/2024) van 2 voltijds coördinatoren bij VLAIO en VDAB voor een bedrag van 330.000 euro.
- tijdelijke aanstelling (van 1/1/2023 t/m 31/12/2024) van 1 voltijds medewerker voor de kwaliteitsopvolging van de subsidieoproep bij VDAB voor een bedrag van 160.000 euro
- tijdelijke aanstelling (van 1/1/2023 t/m 31/12/2024) van 1 voltijds medewerker voor het aanleveren van arbeidsmarktinfo voor de transitiepunten voor een bedrag van 160.000 euro.
- de ontwikkeling, uitbouw en onderhoud van een website voor de transitiepunten voor een bedrag van 400.000 euro

De middelen zullen, na goedkeuring door de Vlaamse Regering, opgevraagd worden uit de middelen die voorzien zijn op de relanceprovisieCBO-1CBG2AH-PR

////////////////////////////////////

Via een toelagebesluit zullen er middelen uitbetaald worden aan VDAB. Deze zullen terechtkomen op het begrotingsartikel JBO-1JFB2FY-IS met basisallocatie JBO JF140 4140.

Voor de monitoring en rapportering van uitgaven die gefinancierd worden met middelen uit de relanceprovisie CBO-1CBG2AH-PR zal er een aparte basisallocatie worden voorzien onder de ontvangende begrotingsartikelen JBO-1JFB2FY-IS

Na afloop van het experimentele project hopen we de nodige hefboomen op het terrein gecreëerd te hebben, waardoor het dienstverleningslandschap de in de subsidieoproep toebedeelde taken en rollen verder autonoom opneemt en financiert.

B. ESR-TOETS

Geen impact

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Voor de uitvoering van dit tijdelijk project zullen vier tijdelijke medewerkers bij VDAB en VLAIO aangesteld worden in de periode 1 januari 2023 t.e.m. 31 december 2024. Er is geen structurele impact op het personeel van de Vlaamse Overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Geen impact

4. VERDER TRAJECT

Middelen zullen na goedkeuring van deze nota Vlaamse Regering per indieningsronde uit de relanceprovisie (CBO-1CBG2AH-PR) benomen en vastgelegd worden in functie van de uitvoering en voortgang van de projecten. De vastleggingskredieten zullen opgenomen worden in 2022, de vereffeningskredieten in de periode 2022-2024.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- haar goedkeuring te geven aan het voorstel van het concept van de transitiepunten, onder de pijler 'opleiding- en loopbaanoffensief' van het AHAD relanceplan, dit binnen dossier VV018 van Vlaamse Veerkracht, alsook aan de daarvoor noodzakelijke subsidie-oproep.
- haar goedkeuring te geven aan de overdracht van de daarmee verbonden middelen, vanuit de relanceprovisie naar VDAB .

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw,

Jo BROUNS

////////////////////////////////////